

УДК 811.111'373.7:811.161.2'373.7:004.738.5:316.77

**Дудкіна П. Д.,
студентка,
Національний Університет «Запорізька політехніка»**

**Хавкіна О. М.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»**

МЕМ ЯК НОВА ФОРМА МІЖКУЛЬТУРНОГО ДИСКУРСУ: АНГЛІЙСЬКА VS УКРАЇНСЬКА

У сучасному цифровому світі інтернет-мем став одним із найпотужніших і найпоширеніших засобів комунікації, являючи собою полікодовий феномен. З точки зору лінгвокультурології та міжкультурної комунікації, мем набуває статусу нової форми дискурсу, яка оперативно відображає й водночас формує соціокультурні реалії. Зіставний аналіз дає змогу виявити особливості функціонування цього феномену в англomовному та українomовному культурних просторах.

Термін «мем» було вперше введено Р. Докінзом у 1976 році на позначення одиниці культурної інформації, що передається шляхом імітації [5, с. 192]. В інтернет-середовищі мем еволюціонував, ставши, за визначенням С. Блекмор, своєрідним «культурним геном» [4, с. 88]. Сучасний інтернет-мем є культурним артефактом, що містить певний

лінгвокультурний код. У контексті міжкультурного дискурсу мем функціонує як трансферний механізм культурних смислів, скорочуючи комунікативну дистанцію за рахунок звернення до спільного прецедентного знання [6, с. 16].

Англомовний мем-дискурс, як глобальний домінант, часто виступає джерелом меметичних шаблонів (наприклад, *Distracted Boyfriend*). Ці шаблони, створені переважно на базі американської попкультури, масово запозичуються іншими культурами. Процес адаптації цих англомовних зразків в українському дискурсі є яскравим прикладом лінгвокультурної асиміляції [3, с. 101]. При цьому візуальний шаблон зберігається, але супровідний текст українізується та наповнюється суто національними реаліями або актуальними для українського суспільства подіями.

Зіставлення англійського та українського мем-дискурсів демонструє значні відмінності у тематиці та ціннісних орієнтирах. Англомовні меми, як правило, зосереджені на універсальних темах; водночас український мем-дискурс після 2022 року набув вираженого національно-ідентифікаційного, мобілізаційного та навіть терапевтичного характеру [2, с. 125]. Українські меми активно використовують жартівливе переосмислення воєнної тематики (такі образи як «Чорнобаївка», «Привид Києва»), історичні символи та гостру соціальну сатиру. Гумор стає механізмом психологічного захисту та консолідації нації [2, с. 128]. З мовознавчої точки зору українські меми активно експлуатують мовну гру, діалектизми, суржик та оказіональні неологізми, що робить їх часто недоступними для адекватного розуміння поза українським культурним контекстом [1, с. 47].

У сфері міжкультурної комунікації, мем виступає як фільтр та культурний каталізатор. Коли англомовний мем поширюється в Україні, він допомагає інтегрувати українську спільноту у глобальний культурний простір. І навпаки, коли українські національно-забарвлені меми поширюються англомовними платформами, вони слугують інструментом культурної дипломатії та формують зовнішній, часто позитивний, образ України. Однак, ризик міжкультурного непорозуміння залишається високим через лінгвокультурний лакунарний фонд – відсутність у реципієнта необхідного прецедентного знання.

Отже, мем – це не просто швидкоплинний жарт, а повноцінна форма міжкультурного дискурсу. Зіставний аналіз англійського та українського медіа-дискурсів підтверджує, що в глобалізованому просторі меми слугують як засобом уніфікації (через спільні шаблони), так і засобом національної самоідентифікації (через унікальне

культурне наповнення та мовні особливості). Подальше дослідження цього феномену є критично важливим для розуміння динаміки міжкультурної комунікації.

Література

1. Вандишева М. В. Візуальний мем як засіб репрезентації національно-культурної ідентичності (на матеріалі українського інтернет-дискурсу). *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження та перспективи*. 2022. Вип. 2. С. 45–50.
2. Дейвіс Л. Міжнародна комунікація у кризових умовах: роль українських військових мемів. *Міжнародний науковий вісник*. Серія: Культурологія. 2023. Т. 15. № 3. С. 120–135.
3. Косілова О. І. Інтернет-мем як одиниця міжкультурної комунікації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер. : Філологія. 2018. Вип. 1(70). С. 100–103.
4. Blackmore S. *The Meme Machine*. Oxford : Oxford University Press, 1999. 264 p.
5. Dawkins R. *The Selfish Gene*. Oxford : Oxford University Press, 1976. 224 p.
6. Shifman L. *Memes in Digital Culture*. Cambridge : The MIT Press, 2014. 200 p.